

szelgetések — amint azt az író a könyv elé írt előszavában megemlíti — kivétel nélkül megjelentek a Szabad Népből, s kötetben való kiadásukat első sorban a magyar filmirodalom, filmről szóló könyvek, tanulmányok szinte teljes hiánya teszi indokolttá.

A könyv két részre oszlik: első a Karlovy Vary-i filmverseny mérlege, a második: beszélgetések szovjet filmvezetőkkel és filmművészekkel. Az első részben meray a szovjet film diadalútjával foglalkozik, a népi demokráciák filmművészetével, s a burzsoá film hanyatlásával. Ahol szabad a nép, felvirágoznak a művészetek, ahol börtönbezárt, megindul a művészet lezüllesztése. Ha összehasonlítjuk a „Berlin elestét”, a „Kárhozottak összeesküvését”, a „Vidám vásárt”, vagy — hogy néhány magyar példát is említek — a „Ludas Matyit”, a „Talpalatnyi földet”, a „Dalolva szép az életet” Hollywood „remekműveivel”, éles, szembe-tűnő a különbség: addig, míg nálunk az új, szabadéletforma egy tisztult, életörömtől, optimizmustól sugárzó szocialista művészetet teremt, ezalatt nyugaton a bomló polgári világ, a rothadó kapitalizmus olyan művészetet hoz létre, mely a tartalmatlanságot mesterséges izgalommal, a problémátlanságot irodalmi álarcba burkolt hazugságokkal, a perspektíva, az életérzés megszükkülését pszichoanalízissal, a mondanivaló ürességét pedig formai bravúrokkal igyekszik helyettesíteni — természetesen, hogy ezt a „művészetet” csak a teljes szellemi zűrzavar, ködös elméletek és mérhetetlen unalom jellemezhetik. A kapitalizmusban elnyomorodik az ember s az izolált individuum tudatában a valóság eltorzultan, megcsontkítva és széthullottan tükröződik. A művészet, tehát a film is, nem a valóság kifejezője, alakítója, nem az emberek közötti mély kapcsolatoknak, a társadalom bonyolult összefüggéseinek megmutatója többé, hanem egy haláltáncát járó, széthulló életforma utolsó erőfeszítése: az ideológiai hazugságok szócsovévé vált.

Méray rámutat a Karlovy Vary-i filmverseny nagy jelentőségére, arra, hogy az Ötödik Nemzetközi Filmfesztiválon végleg bebizonyosodott: a szocialista életforma művészete magasan

a kapitalista „művészet” felett áll mind tartalomban, mind pedig a kifejezés nagyszerűségében.

A kötet második része a szerzőnek szovjet filmvezetőkkel és filmművészekkel folytatott beszélgetéseit tartalmazza. Csak néhány nevet említek: Szemjonov, Csirkov, Andrejev, a „Berlin eleste” főszereplője, Pudovkin mind-mind világszerte ismert nevek. A beszélgetések jelentőségét legjobban Scserbina szavaival fejezik ki: „A szovjet film művészei szívesen segítenek a magyar művészetnek.” Ezekben a beszélgetésekben megismerkedünk a szovjet filmgyártás módszereivel, technikai újításaival, megismerjük a nagy szovjet színészek munkáját: hogyan készülnek fel szerepeikre — ezek azok, melyek nagyban elősegítik a magyar filmszakemberek, színészek munkáját és hozzájárulnak a magyar filmművészet további fejlődéséhez. Különösen érdekes az, amit Csiaureli a „Berlin eleste” rendezője mondott arról a filmről; mely a békéről szól, s a 30 éves szovjet film koronája: „Amikor ennek a filmnek befejezésén dolgoztunk, amely tele van a háborúnak és következményeinek borzalmaival, mindig a békére gondoltunk, s arra, mennyivel járulhat hozzá ez a film a békeharc sikeréhez.”

Méray munkája rövid terjedelme ellenére is hízagpótló mű, mely jelentős segítséget, útmutatást ad színészeinknek, szakembereinknek, de közelebb hozza a filmhez a filmet szerető és megismerni akaró dolgozók széles tömegét is.

Végezetül még néhány sort a Filmfesztivál kiáltványából: „Ma az a legfontosabb feladata a filmnek, hogy az igazságért és békéért harcoljon. Ezért, aki nem áll a békéért küzdők táborába, legszentebb emberi kötelességének teljesítését tagadja meg, egyben pedig óriási felelősséget vállal magára. Felhívjuk tehát a világ valamennyi film-dolgozóját és kritikusát, állítsa művészetét és munkásságát minden erejével a béke, az új ember, tökéletesebb emberiség szolgálatába.”

PAPP ZOLTÁN